

עין משפט
גזר מצוה

סג:

מרובה פרק שביעי בבא קמא

והעדים מעידים אותו שאבדו.
אכלו נקט לרבותא אף על פי שאבדו מן העולם פטור מן הכפל בטענת אבד וסיפא נקט שנגנבו לרבותא דלע"פ שהוא צעין חייב כפל כיון שטוען טענת גנב: **הרי אומר בשווען טענת גנב דבר הכתוב**.
דנא זה ולימד על זה: **מגנב הגנב**.

דהגנב משמע המיוחד כמו העולה עולה ראשונה (פסחים דף נח:.) הירך המיומנת שצריך (חולין דף לא:.) :
ואידך (ג) הגנב לכדר' חייא בר אבא.
אע"ג דהאי דריש לריבוי והאי למיעוט אין לחוש דהכל לפי סדרת הדרכ:

כשהוא

משלם תשלומי כפל יהודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם קתני מיהא בשווען טענת גנב דמשלם תשלומי כפל האבל בשווען טענת אבד לא משלם תשלומי כפל ו'אפי' טוען טענת גנב בשבועה הוא דמשלם תשלומי כפל אבל שלא בשבועה אינו משלם תשלומי כפל מנהני מילי דתנו רבנן ב2א2 ימצא הגנב בשווען טענת גנב הכתוב מדבר אתה אומר בשווען טענת גנב או אינו אלא בגנב עצמו כשהוא אומר אם לא ימצא הגנב (ג) בשווען טענת גנב הכתוב מדבר תניא אידך אם ימצא הגנב בגנב עצמו מדבר אומר בשווען טענת גנב אומר בשווען טענת גנב אלא אינו אלא בשווען טענת גנב אומר אם לא ימצא הגנב בגנב עצמו הכתוב מדבר דכולי עלמא מיהת אם לא ימצא הגנב בשווען טענת גנב כתיב מאי משמע אמר רבא אם לא ימצא כמה שאמר אלא שהוא עצמו גנבו ישלם שנים ומגלן דבשבועה דתניא ב3ג3ונקרב בעל הבית אל האלהים וישבועה אתה אומר לשבועה או אינו אלא לדין נאמר שליחות יד למטה ונאמר שליחות יד למעלה מה להלן לשבועה אף כאן לשבועה בשלמא למאן דאמר חד בגנב וחד בשווען טענת גנב היינו דכתיבי תרי קראי אלא למאן דאמר תרווייהו בשווען טענת גנב תרי קראי למא לי אמרי חד למעוטי טענת אבד ולמאן דאמר חד בגנב וחד בשווען טענת גנב דלא מייתר למעוטי טענת אבד מנא ליה מגנב הגנב ולמאן דאמר תרווייהו בשווען טענת גנב דמיעט ליה טוען טענת אבד גנב הגנב מאי דריש ביה אמר לך מבעי ליה לכדרבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן ב4דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למאן דאמר חד בגנב וחד בשווען טענת גנב דהאי גנב הגנב אפקיה למעוטי טענת אבד דר' חייא בר אבא מנא ליה אמר לך הקישא הוא ואין משיבין על הקישא בשלמא למאן דאמר חד בגנב וחד בשווען טענת גנב שפיר אלא למאן דאמר תרווייהו בשווען טענת גנב גנב עצמו מנא ליה וכי תימא ליתי בק"ו מטוען טענת גנב דיו לבא מן הדין להיות כגדון מה להלן בשבועה אף כאן בשבועה נפקא ליה מדרתנא דבי חזקיה ב5דרתנא דבי חזקיה יאמר שור וגניבה והכל בכלל אילו כך הייתי אומר מה הפרט מפורש קרב לגבי מזבח אף כל קרב לגבי מזבח מה יש לך לחביא שה

ונקרב צעל הצית אל האלהים אם לא שלח ידו: **למעוטי טענת אבד**.
אם טען נאצדה הימנו ועדים מעידים שגנבו פטור מכפל אפילו נשבע: **משלם תשלומי ארבעה וחמשה**.
כגנב עצמו דנפקא ליה מגנב הגנב: **הקישא הוא**.
כיון דסמיכי להדיני הנזי קראי איתקש

נאצידה.
מואל אצידה שטוען נגנבה הימני לאחר שמאלתיה: **שנאמר על כל אצידה וגו'**.
וצטוען טענת גנב מוקמינן ליה להאי קרא לקמן בשמעתין: **סנ הסס**.
בהגזל עלים [לקמן קמ:.] **משלם אם** קרן.
דאין כפל אלא בטענת גנב: **הורה מעלמו משלם קרן וחומש ואשם**.
דכתיב (ויקרא ה) או מכל אשר ישבע עליו לשקר וגו' וזהו אשם גזילות ואינו נא אלא על הודאת פיו דלע"פ דלא כתב צההיה אשם: **טענת אצדה**.
אבד הימנו: **בשבעה**.
לאחר שנשבע לשקר דקתמי משציעך איני: **צטוען טענת גנב**.
צעל הצית שטוען טענת גנב בפקדון זה כדכתיב1ו וגונב מבית האיש וגו' הכתוב מדבר וקאמר דאס ימצא שהוא גנב שיסלם שנים: **או אינו אלא בגנב עצמו**.
צעל הצית אמת טען ונמלא הגנב שגנבו: **כשהוא אומר אם לא ימצא הגנב**.
ולקמיה מוקמינן לה צטוען טענת גנב שנמלא הוא צעמנו ב2ג2 גנב הוי אומר דהאי קרא דלעיל נמי כשנמלא צעל הצית שקרן קאמר ולקמיה פרכינן תרי קראי למה לי: **בגנב עצמו**.
מגיד הכתוב שגנב משלם כפל: **או אינו אלא צטוען טענת גנב קאמר**.
דאס נמלא הוא גנב משלם כפל: ה"ג

כשהוא אומר אם לא ימצא הגנב הרי טוען טענת גנב אומר הא מה אני מקיים כו':
אם לא ימצא כמו **שאמר**.
שטוען נגנבה כדכתיב וגונב מבית האיש: **אלא הוא עצמו גנבו**.
ונקרב צעל הצית כלומר והוא כבר נשבע דבצר שלא שלח ידו מה כתיב אחריו על כל דצר פשע וגו' ישלם שנים ב3: **וממאי**.
דהאי ונקרב צעל הצית לשבעה קאמר: **(לשבעה**.
שכיון שטוען וגונב מבית האיש ישבע שנגנבה ויפטור: **או אינו אלא לדין**.
לפרעון דשומר חנם שטוען נגנבה ישלם דהאי קרא צשומר חנם כתיב כדאמר"י כשהואל (צ"מ דף ז7:): **שליחוס יד למטה**.
בשומר שטר שצוה ה' מהיה צין שיהם אם לא שלח וגו': **שליחוס יד למעלה**.

נפקא ליה מגנב הגנב. כלומר היה לו [לכתוב] אם ימצא ... לרבות כל גנב ואפילו טוען טענת אבד ונמצא שהוא גנבו אינו משלם שנים(ג)...[ואידך] ה[גנב]... מביעי לי לכוד' חייא בר אבה אמר ר' יוחנן דאמי' הטוען טענת גנב בפקדון וטבח ומכר משלם א[רבעה ו]חמשה הואיל וגנב משלם תשלומי כפל וטוען טענת גנב משלם תשלומי ... ה' אף הטוען טענת גניב אם ימצא א[רבעה ו]חמשה הואיל וגנב משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי כפל אלא ... נמצא כי הוא גנבו [גנב] ונמצא לן דטוען טענת גנב אינו משלם תשלומי כפל אלא ... נמצא כי הוא גנבו [גנב] ונמצא לן דטוען טענת גנב, [גנב] עצמו מנא ליה, וכי תימא ליתי בקל וחומר [מטוען] דתניא [אידך דמסיק להני תרי קראי לטוען טענת גנב, תרי קראי למא לי, ופריך [חד] למעוטי [טענת אבדו, ש]לא משלם כפל א) מנא ליה, ואמרין

נפקא ליה מגנב הגנב. כלומר היה לו [לכתוב] אם ימצא ... לרבות כל גנב ואפילו טוען טענת אבד ונמצא שהוא גנבו אינו משלם שנים(ג)...[ואידך] ה[גנב]... מביעי לי לכוד' חייא בר אבה אמר ר' יוחנן דאמי' הטוען טענת גנב בפקדון וטבח ומכר משלם א[רבעה ו]חמשה הואיל וגנב משלם תשלומי כפל וטוען טענת גנב משלם תשלומי ... ה' אף הטוען טענת גניב אם ימצא א[רבעה ו]חמשה הואיל וגנב משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי כפל אלא ... נמצא כי הוא גנבו [גנב] ונמצא לן דטוען טענת גנב, [גנב] עצמו מנא ליה, וכי תימא ליתי בקל וחומר [מטוען] דתניא [אידך דמסיק להני תרי קראי לטוען טענת גנב, תרי קראי למא לי, ופריך [חד] למעוטי [טענת אבדו, ש]לא משלם כפל א) מנא ליה, ואמרין

מסורת הש"ס

א) לקמן ק. קמ: שטועת מנא, ב"מ מא:
ג) [לקמן ק:.] לעיל סב:
ד) [לקמן ק:.] מנחות פב:
ה) [לקמן פה:.] ו' ובמדבר
ו) [שמות כב:.] ח' [זיל' גנבו יעב"ז, ט] [שמות כב:.] ט' דש"א וברימ,

❧❧❧

תורה אור השלם

1. על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים ובא דבר שניהם אשר ירשיעו אלהים ישלם שנים לרעהו: שמות כב ח
2. כי יתן איש אל רעהו פסך או כלים לשמר וגבב מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם שנים: שמות כב ו
3. אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו: שמות כב ז

❧❧❧

הגהות הב"ח

א) 'נא אם לא ימצא גנב הוי אומר צטוען טענת גנב: (ג) תוסי' דריש ואלך גנב הגנב י':

❧❧❧

רבינו הגנאל

על כל אבדה, לכדור' יוחנן דאמי' הטוען טענת גנב באבדה משלם תשלומי כפל. כגון שמצא אבדה והוא בידו וטען שנגנבה ונמצא שהוא גנבה משלם תשלומי כפל, והוא שנשבע. אבל אם לא נשבע אפילו זה אינו משלם תשלומי כפל. מנא הני מילי דתנו רבנן אם ימצא הגנב בגנב עצמו הכתוב מדבר, אתה אומ' כן או אינו אלא בטוען טענת גנב, כשהוא אומ' אם לא ימצא הגנב, בגנב עצמו הכתוב מדבר. תניא אידך אם ימצא הגנב בטוען טענת גנב הכתוב מדבר, שבע מניה דכל מאי דקתאי במתניין עיקרה מן התורה, ליפוך ארמינן במורא מנא הני מילי, ופירשו בה פירוש הפסוק לברר כי הטוען טענת גנב [משלם], מפורש הוא בפסוק. ואמי' כי פירוש הפסוק אם לא ימצא הגנב, כמה שטען מי שהפקדון [נאצלו ש]נגנב מידו, אלא אחר שנקרב בעל הבית אל האלהים ונשבע, ונמצא כי הוא גנבו, ישלם שנים. [ואקשינן] הך תנא דתניא[ן] אידך דמסיק להני תרי קראי לטוען טענת גנב, תרי קראי למא לי, ופריך [חד] למעוטי [טענת אבדו, ש]לא משלם כפל א) מנא ליה, ואמרין

^[1] לפיטו 'ולמ"ד חד בגנב וחד צטוען טענת גנב, למעוטי טענת אבד אלא משלם כפל, ונראה דנשמט מה"ר